

PIŠETA IN UREJUJETA:

Lojze Košorok
in Pavla Gruden

Kar po domače ...

Kadar se v duhu oddaljam od Zemlje mi pridejo na misel besede: "Ne moremo več živeti. Želim si domov". Te besede sem kot bolniška streznica slišala nešteto krat iz ustomogujočih, ki so si želeli smrti ozoroma vrnitve domov na drugi svet - kaor da nismo s tega sveta. Tak občutek me prevzema kadar se zagledam v večnost. Morda je to le vpliv verske vzgoje. Morda je to podedovan spomin, ki nas zasleduje že skozi dvestotisoč radov. Prej bi verjela, da nismo s tega sveta ampak, da smo semkaj poslani, da si ga podjarmimo, ali izgnani po neki kazni. Raj na Zemlji za človeka je nemogoč, ker si ga predstavljamo v večnosti.

Še nikdar se človek za časa zgodovine ni toliko ustvarjal s premišljevanjem o življenju, smrti in večnosti kot sedaj ko komaj drži v pesti jedrsko energijo. Posebno te dni ko v Pensilvaniji proti nevarnosti, da se "atomske mehurčke spremeni v atomski jurček", se dviga v človeku vse večji strah pred smrtjo, ker vemo, da se nam ni igrati z naravo a navzlic temu s to igro nadaljujemo. Goba, ki je zrastle iz atomske vede, ni na naši vesti, tako mislimo mi, navadni Zemljani. Čeprav se vsi bojimo nenaravne smrti, čeprav dobro vemo, da je v naši moči zaustaviti nadaljnjo igranje z atomsko energijo, dovoljujemo, da se nadaljuje. Morda zato, ker vemo, da iz življenja na Zemlji ne moramo napraviti nesmrtno stvarnost. Stvarnost našega sveta je spreminjanje iz minljivosti v minljivost. Stvarnost večnosti je neprenehno trajanje resnice, ki ni spreminljiva. Zato tudi smatram, da večnost ni otipljiva. Vse kar je otipljivo je spreminljivo.

Edino kar si morem predstavljati o "človeški" večnosti je zmogljivost človeškega bivanja brez telesnosti. Misel - beseda brez mesa. Da tu mi skega razum. Kar je več, je verska skrivnost. Za to je potrebna slepa vera.

Skoraj vse vere uče večno življenje človeka na poti skozi eno ali več spreminjanj oziroma iz ene v drugo prethodnost. Toda navzlic temu se mi zdi, da se je razvilo neko nagrenje k samomoru oziroma rododomoru, ker ni več upanja, da bi se mogli rešiti. Le človek, ki živi v skrajnem konfliktu z naravo se upa računati na večno življenje na Zemlji, katero naj bi spreminil v raj. V raj na Zemlji ne verjamem. Da bi to bilo mogoče bi človek najprej moral ukrotiti vetre, poplave, potrese, ogenj, preroditi rodovitnost zemlje, ugonobiti vse bole zenske klice v človeštvu, živalstvu in rastlinstvu. Moral bi premagati vsa svoja škodljiva nagnenja, uničiti prehanje v starost in ubiti smrt. Morali bi tudi uničiti radovednost, ki nas sili k raziskovanju skrivnosti iz katere je poteklo življenje.

Toraj bi morali ustvariti večno, absolutno zadovoljstvo človeštva v odnosu s celotnim stvarstvom. Vse kar je slabega bi morali izbrisati iz spomina. Bitje brez spomina ni človek.

Pa tudi če bi se za vedno zaščitili proti uničenju kakršnegakoli življenja na zemlji, in če bi se popolnoma odrekli uporabi jedrske energije, bo človeštvo vsekakor izumrlo če ne bo prenehalo s poskuli v "ustvarjanju" novih življenjskih oblik v znanstvenih laboratorijih Amerike, ki delujejo z zakonitimi

dovoljenjem.

Ta početja me strašno spominjajo na dejstvo, da je do danes človek bil zmožen ustvariti pravzaprav vse, kar se mu je porodilo v domišljiji. Da bo iznajdel konec smrti ne verjamem. Da pa smo sposobni izdelati nova bitja, ki bodo več ali manj podobna tisti družbi lutk pod imenom "Moppets", ki nam jo prikazuje TV, je popolnoma verjetno. To bodo krizanci človeških, živalskih, in celo rastlinskih življenjskih oceli v katere naj bi bili "vcepljeni vsi varnostni ukrepi za zaščito človeštva". Tak varnostni ukrep vcepljen v vsakega človeka za zaščito človeštva je vest, ki skoraj več ne deluje čeprav nam jo je, kakor uči vera, vcepil sam Bog.

Ti znanstveniki, ki se s tem ukvarjajo so navzlic vsemu znanju zelo ozkosrčni ljudje, ker jim človek ne pomeni več kot navadna reč. Ne zavedajo se namreč, da bodo ta bitja skozi evolucijo pridobila tak razum, da bo premagal vse "varnostne ukrepe za zaščito človeštva", če jim bodo znanstveniki vcepili "vest po svoji podobi". Sicer pa podobne bitij, ki imajo človeško telo in ptičjo glavo, ali konjsko telo in človeško telo, niso nič novega. Izkopanine nam govore o takih oblikah, za katere sem prepričana, da jih arheologi še niso razrešili. Da je človeštvo nekdanj spolno občevalo z živalmi, je že stara resnica. Da se to tudi danes dogaja ni laž. Morda so stare civilizacije "šle po gobe" brez atomske gobe takrat, ko so začele "ustvarjati" pošasti - krizance med človekom in živaljo. Morda je to bila takrat, ko so ljudje bili bogovi. Zdi se mi, da mi nismo daleč za njimi na poti nazaj skozi biološko revolucijo, ki naj bi bila pojav ogromnega napredka.

Morda bomo na poti v napredku nazaj ustvarili celo taka bitja, katerim bo namesto las rastle trava, da bi jo lahko jedli tisti ljudje - sužnji, ki bodo sluge ljudem-bogovom v tistih časih, ko "nas" bo toliko kot peska in ne bo na raspolago niti ped zemlje.

Bolj ko premišlujem, bolj se mi zdi, da je pravo, zlahkno človeštvo že v večnosti.

Pavla Gruden

Avstralski Slovenec

Pod gornjem naslovom je Slovensko društvo Sydney izdalo svoje mesečno glasilo. Tako smo Slovenci zopet bogatejši za en list. Naslov sam nekako preseneča, takoj se vriva misel pred desetletji, ko smo po starih Mohorjevih knjigah brali o Slovencih v Amriki, kot so Ameriška Domovina, Amerikanski Slovenec itd. itd.

Naslov končno ni važen, važen je namen. Važno je kako bo pisal in kaj bo pisal. Namenjen je seveda v prvi vrsti članom omanjega društva, kjer bo poročal o dejavnostih društva. Ima pa seveda širši pomen, poročila iz domovine, kulturne kronike itd. Možnosti so velike, v uvodniku sami povedo kaj je njihov cilj... da bi usmerjali slovensko kulturo v najširšem pomenu. Torej pomeni, da lahko pričakujemo kaj več kot le družvena poročila. Taka tudi je vsaj prva številka, čeprav ni na akademski višini, čemu tudi, saj večina članov nima akademske izobrazbe. Preseneča tudi, da odkriva med sodelovci in prispevkarji skrite talente. Zato upravičeno upamo, da če se bodo v bodoče vsi potrudili, da bomo imeli kar dostojan list in zanimivo branje. Vemo tudi, da se poklicno ne bo in hče ukvarjal stem.

Kot vidimo ga urejajo Ivanka Bulovec, Pavle Bogataj in Dare Borc in kot napovedujemo bo izhajal vsak mesec. Pogum velja, le korajžno naprej! Tako bo le marsikdo prebral kaj "slovenskega", kar drugače verjetno nebi. Končno naj se sami predstavijo in povedo kaj mislijo o novem glasilu. V uvodniku urednica Ivanka Bulovec je med drugim dejala takole: "Skrb za materini jezik in pesem, za ohranitev narodnih tradicij in slovenske kulture, je največja naloga, tako starejših kot mlajših slovenskih društev po svetu. Naša želja je, da bi nas kulturna dejavnost povezovala med seboj bolj kot kdajkoli popreje tukaj v

Avstraliji.

Slovenci imamo do naše narodne kulture poseben odnos, saj se je tudi drugače odvijal boj za našo narodno priznanje kulturnih prizadevanj. Izredno bomo hvaležni tudi Vašega odziva, da nam sproti izražate želje po reportažah saj so nam pomemben kazipot za naše delo".

Če vam bodo gornje besede vodilo pri vašem delu, potem boste dostojno in častno upravljali nalogo, ki ste si jo zadali!

Lojze Košorok

ISKRICE

Največ pekočega ljubo-sumnja je tam, kjer ni kričede.

A. STRINDBERG

Kadar nam kdo stori hušo krivico, si ne opomremo, dokler je ne oprostim.

A. PATON

Osvrečiti drugega — je sreča velikih duš.

V. HUGO

Nesle so k žegnu

Vsem bravcem želimo prav vesele velikonočne praznike
Uredništvo

DRSANKE - SORODNICE PISANIC

Pisanice so sestavni del belokranjskih ljudskih običajev in so jih nekdanj zlasti pred veliko nočjo izdelovali tako rekoč pri vsaki hiši. Dandanes le še kakšna starejša ženska zna to staro domačo obrt, delajo pa jih v glavnem za spominke. Način izdelovanja pisanic je znan in povsod v bistvu enak: na pobarvano trdo kuhano jajce s posebnim črtalom, ki ga pomakajo v stopljen vosek, nanašajo razne like in podobe.

Alojzija Stariha iz Bušinj vasi pa menda edina v Beli krajini dela pisanice na dugačen način, ki je dal tem njenim izdelkom tudi ime. "Jajce skuham v črni ali temnordči barvi, potem pa s škarjicami na nekaterih mestih to barvo

praskam, tako da nastanejo razni ornamenti, rože ali druge podobe," je povedala Starihova. Tem njenim pisanicam ljudje pravijo praskanke, še pogosteje pa drsanke.

"Kolikor vem, je velikonočna jajca začel tako krasiti neki Željko, in to že pred vojno na Suhorju. To delo mu je šlo zelo od rok, in je lahko naredil, kar si je zamislil.

Starihova je od nekdanj rada risala. "Že od kar pomnim, imam najraje rože, ki so tudi najbolj pogost motiv na mojih drsankah. Za to delo pa je potrebno veliko časa in potrpljenja. Edino jame ordje so stare odslužene škarjice. Preden se drsanke lotim, si zamislim, kar bi rada naredila; nič si ne morem narisati, vse nastaja sproti. Za eno

drsanke porabim najmanj tri ure nepretrganega dela."

Še pred leti jih je naredila po petdeset in več na leto.

Ko je šla na obisk k hčerki v Kanado, je s seboj nesla deset drsank. "Med našimi ljudmi v Kanadi je bilo za drsanke veliko zanimanje. Vsak je hotel imeti eno, tako da sem jih tam v šestih tednih naredila še sedemnajst," je povedala.

Starihova je drsanke letos pokazala na razstavi izdelkov belokranjske domače obrti, ki so jo pripravili ob drugi razstavi belokranjskih vin v Semiču. Večina obiskovalcev je takrat prvič videla te nenavadne pisanice Alojzije Starihove.

Velikonočna pomlad

Pomlad je čas prebujanja, brstenja in rasti, zelenja in cvetja, čas upanja in veselja. Gotovo vsi ljudje ne doživljamo tega enako. Drugače doživlja kmet in drugače kelavec ali meščan, drugače odrasel človek in drugače mladina, drugače bolnik in zopet drugače tisti, ki je od zdravlja pijan. Kljub temu pa je pomlad za vse živa govornica upanja. Ob pogledu na mehko zeleno mladiko v živi meji, na trobentico ob vodi ali cvetoče drevo pred hišo se v človeku nekaj probudi. Kakor bi začutil moč, ki deluje v naravi in v njem samem, moč, ki ga je poživilja, dviga in navdušje, ki ga povezuje z vsemi stvarmi in mu daje slutiti, da je končno eno z njimi. V naravi življenje zmaguje nad smrtjo. Ali ne bo tudi v človeku imelo zadnje besede življenje in ne smrt? Marsikomú je pomladansko vrenje v naravi dokaz, da njegovo puanje ni prazno, če le razume njegovo govornico, če zna poslušati in gledati s srcem.

Za kristjana pa v tem času govori tudi največji praznik, velika noč. Govori mu kot spomin na nekaj izrednega v zgodini človeštva. Zgodilo se je sicer že pred davnimi stoletji, a je še vedno živo za tiste, ki verujejo. Nekdo je vidno pomagal smrt, čeprav je umrl najbolj sramotne smrti, na križu. Njegova stvar je prav zaživela šele takrat, ko je bila podoba, da je prenehala. Zato kristjan čuti nekaj posebnega ob glasu velikonočnih zvonov. Cisto drugače zvenijo kakor sicer. A najbrž je predvsem človek, ki jih posluša, drugačen. V njem se je nekaj probudilo, nekaj je zagorelo ob prazniku, ob spominu na Kristusovo zmogo. Iz spomina se je rodila posebna sedanjost in hkrati je vzkliko upanje za prihodnost.

Lepo je človeku, dokler lahko upa, a gorje, kadar ne mora upati več. In v življenju so trenutki, ko upanje skoraj ugasne, ko se nujno spremeni v obup če ne izvira končno tam, kjer se je pokazalo tudi

zanj, da upanje ne mora biti prazno, kolikor je zasidrano v Ljubezni, kakor velja za Kristusa. Zato daje velika noč poseben sij in poseben poudarek vsemu upanju, ki ga prebudi v nas pomlad. Tako potem gledamo pomladansko cvetje, a vidimo še nekaj več, poslušamo ptičje petje, a slišimo še vse drugačne melodije. Povsod je prisotna skrivnost velike noči, njena skrivnost in pesem zvonov, ki jo naznanjajo. Vsega tega seveda ni mogoče izraziti, mogoče je le doživeti, zaslutiti.

Velikonočni zvonovi ne varajo. Njihova pesem je sicer kakor glas iz dežele sanj, ki pa niso samo sanje, temveč resničnost. Prav zaradi nje ima pomladansko občutje v človeku posebno globino.

Njegov pomen je globlji in njegova razsežnost vse drugačna, kako je videz. Pomlad je velikonočna resničnost.

Vekoslav Grmič

FESTIVAL JUGOSLOVANSKEGA FILMA V AVSTRALIJI

V času od 20 do 26 aprila bo v Paddington Town Hallu festival jugoslovanskega filma. Na festivalu bosta prikazana tudi slovenska filma: "Praznovanje pomladi", v režiji Franca Štiglica in Vdovstvo Karoline Žasler v režiji Marjana Klopčiča.

V okviru kulturne izmenjave med Avstralijo in Jugoslavijo se letos održi Festival jugoslovanskega filma v Sydneyu, Melbournu in Canberri. Dočim bo naslednje leto Festival

avstralskega filma v Jugoslaviji.

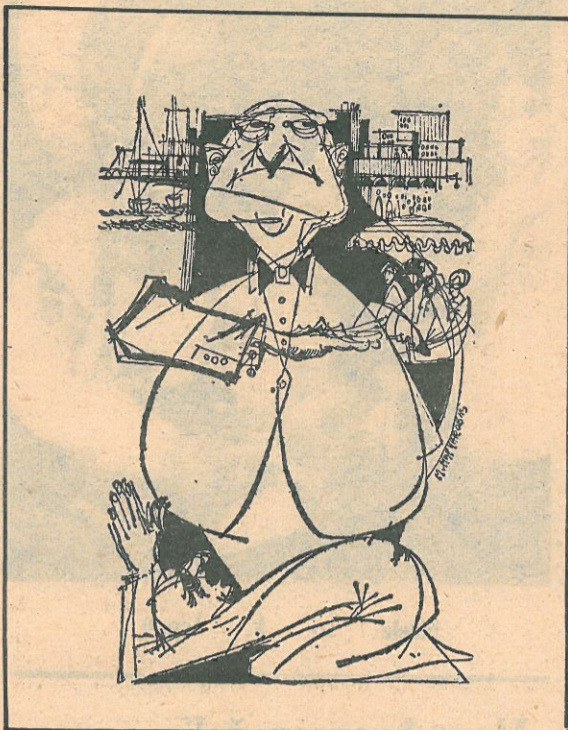
Poleg omenjih dveh filmov bodo prikazali še osem drugih, izdelani v Skoplju, Beogradu in Zagrebu.

Slovenski film Praznovanje pomladi bodo predvajali v Paddingtonu v petek 20. aprila ob 8.30 zvečer in v soboto 21. aprila ob 2.30 popoldne. Film Vdovstvo Karoline Žasler bodo predvajali ob 6. in 8.30 uri v soboto 21. aprila. Vstopnina je 2 dolarja.

TRIBINA ČITALACA

AFORIZMI

Svi radovi konkurišu za 'Njegoševu nagradu'

Urednici! Štampajte mi aforizme dok sam "niko". Kad budem neko, reći ću vam sve u lice.

Izvinite, ja bih vam se pret(po)stavio, ali moram ostati vaša sijenka na mojem imenu.

Prepotentni. Granica moje trpeljivosti bliži se ivici nestrpljivosti.

Ovdje me iz kulture se r' u'ju svakog dana iz čistog mira.

Što vredi kad nisam brava za svaki ključ, a nasilno ne volim da me otvaraju.

Komu fali "daska u glavi" nek je traži u sopstvenom stablu.

Mojih "pet minuta" drugi dočekuju.

Izdali me ljudi. Izdala me žena. Izdala me Domovina - Pa to je da te pamet izda.

Slavko Šparovac

Zemljo Moja

Želela bih da sam lasta visoko da poletim, tebi dome moj da se vratim.

Dome moj zemljo moja mila, u tebi sam najsretnija bila.

Želela bih staru majku da si vidim, zemljo moja tebi da se divim.

Za suze i bol u tebi nisam znala, zemljo moja toliko sreće si mi dala.

Sama ovdje u tuđini sedim o tebi mislim, tebi draga zemljo želim da se vratim.

Zemljo moja cvetaj mi i rasti, budi kao što si uvek bila i veruj mi ja znam, jednog dana ću da sa otvorenim srcem kažem, zemljo moja zauvek sam se vratila.

Marijana Bahun

Neznam

Jedna mi ruka maše osmijeh Šaljem joj srcem ranjenim - isto. I neznam, da li je tuga to, ili grijeh, Što mi je pogled lažno zablisto.

Slavko Šparovac

PESMA MRTVOM DETETU

Najlepše je zvati se majka, od reči te postaje i bajka, i želela sam da me ona zove tako, da i ja budem ko' što je svako.

Al' strašno se nešto desi jednog dana, od čega se razjapi velika rana. I krvvari rana sve više, više, gubi se glas tiše i tiše.

I onda nastadoše strašne muke, oči se mute, a grče ruke. Al' kad se detinjeg setim plača, bol prestaje, a srce ojača.

"Devojčicu imaš", doktor mi reče, u trenu zanemeh od sreće. Al' sreća ode, kad čuh opet glas, "Da li će živeti, postoji li spas".

O zašto opet tako? Zašto je sretniji od mene svako? U neizvesnosti živim, nemogu više, ja hoću svoje dete da živi, da diše.

Al' niko' ne nađe reči za boli moje, jel reči utehe za to ne postoje. Govore mi nemi, pogledi puni sete, umire ti majko rođeno dete.

A onda nesretnog oca videh, smrknuto lice, suze u očima, ukočene vilice. Bolni mu se jecaj ote iz grudi, kao da moli, pomozite ljudi.

Naše je čedo mrtvo, bez života. U duše i tela ude nam

strahota. Suze se slediše u trenu, neće da iskape, samo rane u srcima krvare i jape.

Srce se skameni, ledena stena, postadoh otsečeno drvo, nisam više žena. žena je svaka rođena, majka da bude, da cveta uz dete od sreće lude.

Da na rukama ljulja, nad njim da bdi, da u noćima uz kolevku sedi. Da pogledom pomiluje celo biće, sa detinjim osmehom zora da joj sviće.

Al' ja to nikad doživeti neću, u grob ja sahranih sreću. Sad lutam po groblju i neznam gde ću, da stavim ruže i upalim sveću.

Tražim tu kolevku večnu, suzama da zalijem grudvu zemlje na grudi da privijem, da zakukam umesto da se smejem, telom svoje detence da zagrejem.

Da pevam dečije uspavanke, kao što čine sve druge majke. Al' neznam gde su je sahranili, gde je, ko je sada ljulja, ko li je greje.

I zato su moje oči izgubljene, hladne, nemogu podojiti njene usne gladne. I živim jel, živa nemogu u grob, od' patnje i bola ja postadoh rob.

Vera Stojadinović

Rana u Rani

Zalud ko pas lualica skitam, Oko kuće snova skrite u voćnjaku. Ne vredi - za tebe, nikoga da pitam Jer ti si nestala u gustome mraku.

No ja ipak skitam blagosiljajući čudo Da ću te sresti, izniklom iz neba. Stopi se sa srca, o, ti ledna grudo, Dok postoji nada, vjerovati treba.

Lutajući našim stazama skrivenim, Već tri leta davnih, Jeseni, i Zime, Stresoh se od bola drhtajem ledenim: Vidjeh trag s svježe ranjavane Breze, Netko preko naših - svoje urezo je ime.

Slavko Šparovac Melbourne

NOĆ UMIRANJA (pesma DARVINU)

Kiša. Voda, munja sneba sjeva huk vetra lomi se kroz granje tresak vala udara o stenje. More ječi zemlja podrhtava.

Lelek žena, dece. Zapomažu ljudi, stoletna stabla lebde po zraku nebo sjeva ko da gori. Priroda daje al' i kaznjava.

Nekad bilo selo - juče grad noćas gori sve se ruši il' voda razara. Umiru ljudi, deca se guše, nema ko da ih spasi.

Priroda besni ko neman razara do juče znojem natopljeni rad. A sutra kad dođe i svane dan videće se samo pust i uništen sjaj.

LIK

Danas sve to prošlost krije al' sećanja bole ko i ranije. Kad kad broz grudi zastruji munja i sećanja buknu ko dolazeća oluja.

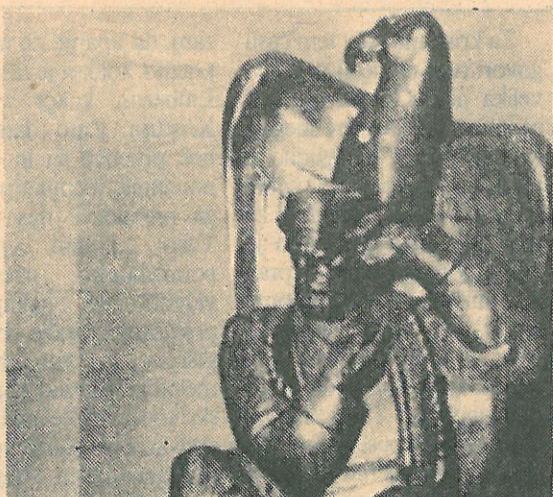
Nastaje orkan, u meni sve se menja. Dolazi ona. Nošena vetrom al' talasom sora. Na krilima lasti, zvizdukom voza što se sliva iz daljina.

Srce skoči, zaigra do cigra misli se roje tamo gde se slika njena skriva. Pamet stane, sve se menja a lik njen ko bujica letnja u misli se sliva.

Sve huji, treperi i vetrić bruji kroz uvelo lišće što ga nekad voli al' crna tmina u prah ga stvori.... I sad kroz sećanja kadkad bol se rodi.

Živorad Lukić

Crnogorsko kulturno-umetničko društvo "NJEGOŠ", SYDNEY

ORGANIZUJE U SUBOTU, 14 aprila ZABAVU

u prostorijama EAST TERRACE, Bankstown (sala grčke pravoslavne crkve)

- Narodna i zabavna muzika
 - Organizatori vam pripremaju, kao i uvek, jedno prijatno iznenađenje.
 - Uz odličnu kuhinju, hladna pića i dobru poslugu prijatno ćete provesti još jedno veče. Ulaz 3. dolara.
- UPRAVA C. KUD "NJEGOŠ"

Molimo roditelje da nedovode decu ispod 12 godina starosti

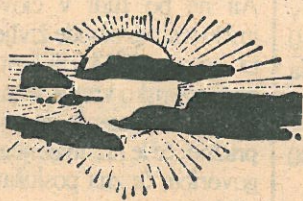
DOMOVINO

Tu smo svi iz svih zemalja svijeta bjeli, crni i žute puti sa istim ciljem u borbi za život izgubljene nade oholi i kruti.

U toploj sobi u krugu svog doma uz djecu našu sjećanje se budi što će biti onjih u tuđini rastu dal' će ikad' od njih izrast sretni ljudi.

Domovina! ta mala riječ toliko toplo odzvanja ko jeka oplakana nizom svih proteklih dana hoće! opet sunce ogrijat nas njeno jer djeca smo njena i žali za nama.

Capari Štefica

AFORIZMI

Ne podnosim ljude kojima je Domovina u džepu, a patriotizam u stomaku.

Ne "citirajte" po meni... već mene.

Mi smo vrlo požrtvovani. Ne pokazuje li to i broj žrtava u međusobnom obračunu?

Pravda i istina su dva slijepca. Jedna drugu vodi, idu zajedno, a tako su daleko jedna od druge.

Svijet je zaista mali. Moram se zadovoljiti urednikovom ladicom u nedostatku životnog prostora.

Kako si inače? Eto tako... relativno. A ti...? Isto tako - Životinjari se...

Slavko Šparovac